

Det er indenrigsministeren og regeringen, der skal træffe det valg. Det kan vi ikke gøre for indenrigsministeren. Han må selv vælge sin mage. Og så er jeg sikker på, at vælger han den rigtige mage, bliver barnet også derefter.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling og for forslagene til folketings beslutnings vedkommende anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene og forslagene til folketings beslutning henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 101:

Forslag til folketings beslutning om elevers og studerendes arbejdsmiljø.

Af Malene Vestergård (SF) og Jette Gottlieb (EL) m.fl.

(Fremsat 23/3 99).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Når Folketinget i dag behandler SF's og Enhedslistens genfremsatte forslag fra 1997-98 om forbedring af arbejdsmiljøet for elever og studerende, vil det nok være svært at finde et medlem af Tinget eller et medlem i regeringen, som ikke er enig i målet om sunde og sikre rammer for elever og studerende.

Målet er så indlysende rigtigt, at der ikke er nogen grund til at fægte imod det. Det vil jeg heller ikke gøre, men jeg vil gerne minde Folketinget om, at der i forvejen er en omfattende regulering på området, bl.a. via arbejdsmiljøloven.

Det er ikke ensbetydende med, at elever og studerende skal lægge ryg til dårlige forhold.

Og skulle det vise sig, at der i den gældende lovgivning er områder, som efterlader grimme pletter på sikkerheden og sundheden for elever og studerende, ja, så er det indlysende, at disse pletter skal fjernes. Men det kræver til gengæld, at vi mere præcist ved, hvori problemerne består, hvorfor de opstår, og hvorfor den eksisterende lovgivning i givet fald ikke virker efter hensigten.

Derfor har jeg sammen med bl.a. undervisningsministeren nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, der skal vurdere effekten af de mange indsatser og aktiviteter, som har været i gang på området i de sidste år. Arbejdsgruppen ventes at afslutte sit arbejde allerede i juni i år, og jeg finder det mest hensigtsmæssigt at afvente resultatet af dette arbejde, før der tages stilling til, om der er behov for en særlig lovgivning for elever og studerende.

Jeg kan på den baggrund ikke udtrykke støtte til beslutningsforslaget.

Bjarne Laustsen (S):

Som de tidligere debatter om elevers og studerendes arbejdsmiljø har vist, er der mig bekendt ingen, som er uenig i, at arbejdsmiljøet skal være i orden. Selvfølgelig skal det være det.

Det, Socialdemokratiet er optaget af, er, at hvis vi eventuelt skal lave en særlig lovgivning for elevers og studerendes arbejdsmiljø, ja, så insisterer vi på, at det gøres på et korrekt og gennemlyst grundlag.

Som jeg har forstået arbejdsministeren, er et tværministerielt udvalg ved at kortlægge den nuværende effekt af de forskellige indsatser, der er gjort på området, og at udvalgets arbejde forventes færdigt til juni.

Hvis udvalgsarbejdet viser, at der er tale om et regelmiks, der giver ren svigt, som ikke kan sikre et godt arbejdsmiljø for de studerende, så vil Socialdemokratiet støtte ideen om det, som jeg vil kalde en særlig uddannelsesmiljølov, en lov, der giver den samme beskyttelse og inddragelse af elever og studerende, der svarer til den nuværende arbejdsmiljølov.

Heri ligger også, at Socialdemokratiet finder det mest hensigtsmæssigt, at en sådan uddannelsesmiljølov bliver forankret i Undervisningsministeriet. Derved undgår vi kompetencestridigheder, der kan resultere i, at ansvaret udvandes. En særlig uddannelsesmiljølov vil heller ikke rokke ved de særlige pligter og ansvar, der er i arbejdsgiver/lønmodtager-forholdet. Og så vil vi samtidig sikre, at de studerende

ikke sovses ind i regler, der ingen praktisk betydning har for de studerende, f.eks. når man laver ændringer for skibsværftsområdet.

Jeg vil derfor sige, at vi er enige med ministeren i at afvente det tværministerielle udvalgs arbejde, inden vi tager stilling til, om der er behov for en særlig uddannelsesmiljølov for elever og studerende.

Jeg skal med disse bemærkninger sige, at Socialdemokratiet ikke kan støtte beslutningsforslaget, men at vi naturligvis er indstillet på at sikre et godt, sikkert og sundt arbejdsmiljø for elever og studerende.

(Kort bemærkning).

Malene Vestergård (SF):

Jeg vil gerne spørge Socialdemokratiet, hvad det egentlig er helt præcis, der gør, at Socialdemokratiet ikke kan stemme for det forslag, som SF og Enhedslisten har fremsat, for jeg kan forstå, at Socialdemokratiet er fuldstændig enig i, at der er nogle problemer, og at der skal gøres noget ved det. Men hvad er det helt konkret? Det vil jeg gerne have et svar på.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Her i Folketinget har vi begreber som lovsjusk, og at hastværk er lastværk. Vi har her at gøre med et område, som vi forsøger at få afdækket netop ved, at der er fire ministerier, der er involveret i det arbejde, og det er på den baggrund og det arbejde, at det skal klarlægges, hvor de regler og de regelsæt, der allerede i dag findes på området, ikke er dækkende, og hvad man mener, man kan gøre i forhold til det regelsæt, der allerede er.

Det er jo forkert at påstå, som nogen har gjort, at det her er et fuldstændig lovløst område, der ikke er reguleret på nogen som helst vis, for det er det. Men vi vil godt være med til, hvis der er nogle problemer, at se på det, men vi vil også allerede her ved førstebehandling af beslutningsforslaget sige, at hvis vi skal lave noget, ja, så skal det eventuelt ligge i Undervisningsministeriet.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg læser nu op, hvad der står i forslaget til folketingsbeslutning:

»Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag, der sikrer, at elever og stude-

rende får et lige så sikkert arbejdsmiljø, som hvis de var omfattet af arbejdsmiljøloven«.

Jeg vil gerne spørge: Hvorfor kan Socialdemokratiet ikke stemme for det forslag?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Spørgsmålet om, hvorfor vi præcis ikke kan støtte forslaget, vil jeg gerne svare på.

Det er jo klart, at det, at det er formuleret, som hvis de var omfattet af arbejdsmiljøloven, jo ikke er nok til at lave et grundlag på. Der skal flere facts på bordet. Og det er det, vi afventer skal komme i den rapport, der kommer med udgangen af udvalgsarbejdet i juni måned. Og når de ting foreligger, ja, så vil vi på baggrund af det tage stilling til, hvad det er, der konkret skal være i den kommende lovgivning.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg gentager, at det er Folketinget, der opfordrer regeringen til at fremsætte et lovforslag. Det her er ikke et lovforslag. Det er en opfordring til regeringen om at fremsætte et lovforslag.

Jeg forstår stadig væk ikke dit svar. Jeg ved ikke, om du kan præcisere det nærmere.

Formanden:

Man taler ikke direkte til hinanden i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Ja, vi kan godt prøve en gang til. Vi ønsker som sagt at få belyst helt konkret, hvorfor de regelsæt, som vi allerede kender på området i dag, ikke er tilstrækkelige, hvad det mere er, der skal til. Når vi kender det, vil vi eksakt tage stilling til det. Jeg afviser heller ikke, at vi selv kommer med et forslag på det her område senere.

Men som det ligger nu, vil vi hverken sige ja eller nej til forslaget, fordi det er vagt formuleret. Der er en lang række detaljer, som slet ikke er afklaret i forbindelse med det her. Det er den slags ting, vi skal bruge udvalgsarbejdet til, og når de ting foreligger, skal vi nok melde klart ud fra Socialdemokratiet, om vi vil støtte et givet lovforslag, eller om vi eventuelt selv kommer med et lovforslag.

Henning Urup (V):

I Venstre er vi optaget af, at vore børn og unge har optimale forhold i undervisningen. Det gælder såvel kvaliteten i selve undervisningen som de omgivende forhold, både fysiske og psykiske, der øver indflydelse på undervisningssituationen.

Der er ingen tvivl om, at mange skoler bygningsmæssigt og indretningsmæssigt trænger til et løft og en højere placering i prioriteringen på de kommunale budgetter. I alt for mange tilfælde har en flot bymidte med kulørte stensætninger og springvand fået en højere prioritet.

Mange kommuner er dog også økonomisk trængt på grund af alle de opgaver, som regeringen har pålagt dem. Heldigvis er langt den overvejende del af vore skoler og uddannelsesinstitutioner yderst velfungerende og uden berøring med de problemstillinger, der nævnes i beslutningsforslaget.

Venstre er helt enig i sigtet med at sikre et godt undervisningsmiljø og hilser velkommen, at der sættes fokus på området. Vi mener dog ikke, at arbejdsmiljøloven er det rigtige instrument, for problemstillingerne er anderledes end på en arbejdsplads. Et godt undervisningsmiljø omfatter f.eks. også et godt samspil mellem eleverne indbyrdes. Skolen må her i et samarbejde med lærere, forældre og elever indrette en fornuftig mobningspolitik.

At indføre arbejdsmiljøloven på uddannelsesområdet ville betyde et kæmpe lag ekstra bureaukrati oven på det, som undervisningen i forvejen er belagt med. I Venstre tror vi ikke på, at vi kan lovgive mod huller i taget. Dårligt indeklima, der f.eks. skyldes et utæt tagdække, kan kun henføres til en uansvarlig kommunalbestyrelse, der ikke forvalter kommunens værdier på behørig vis. Det tror vi vælgerne vil ændre på ved næste kommunalvalg, hvis skolebestyrelserne udadtil gør opmærksom på det.

Enhver, der underviser på en uddannelsesinstitution, er omfattet af arbejdsmiljøloven og vil jo ad denne vej være med til at sætte standarden for en stor del af undervisningsfaciliteterne.

På specifikke områder må der dog ofres særlig opmærksomhed. Det gælder f.eks. møblementet i folkeskolen, hvor borde, stole, edb-udstyr og lignende skal være ergonomisk korrekt indrettet i forhold til eleverne. Det er mit indtryk, at skolebestyrelserne i samarbejde med skolelederne og lærerne gør et stort stykke arbejde her.

På de øvrige uddannelsesinstitutioner er det ligeledes instruktørens ansvar, at arbejdsmiljøet er i orden, f.eks. ved laboratorieundersøgelser og lignende. Det er klart, at det ikke hjælper, at faciliteterne er forskriftsmæssigt korrekt indrettet, hvis ikke de bliver vedligeholdt, så de virker. Derfor skal elever og studerende selvfølgelig have mulighed for at komme til orde i de respektive organer, hvor problemerne kan blive behandlet og løst.

Det nævnes i bemærkningerne til forslaget, at undersøgelser viser, at mange elever lider af træthed, hovedpine, manglende koncentration og astma. Det giver stof til eftertanke, og det er oplagt, at der er behov for yderligere undersøgelser for at klarlægge, om disse problemer skyldes dårligt indeklima på uddannelsesinstitutionerne eller andre faktorer. Oplysning og debat om emnet kan medvirke til at give området en højere prioritering fremover.

(Kort bemærkning).

Malene Vestergård (SF):

Jeg vil godt lige præcisere over for hr. Henning Urup, at vi altså ikke snakker om, at arbejdsmiljølovens bestemmelser alle sammen direkte skal overføres efter det her forslag. Det handler om, at det ville være givet, at de af bestemmelserne, som kan overføres, også blev det.

Jeg har lidt svært ved at forstå det, for Venstre snakker altid om, at det enkelte individ skal have mest mulig frihed til selv at bestemme. Virker det så ikke lidt ulogisk – det gør det i hvert fald på mig – at unge mennesker på 25-26 år skal have deres forældre til at tage ansvar for deres arbejdsmiljø? Det hænger ikke rigtig sammen for mig.

Hr. Henning Urup snakker også selv om, at nogle skoler er i en miserabel tilstand. Han mener så ikke, det er så mange, men der er altså set utallige eksempler på, at indeklimaet er helt uforsvarligt og har ført til hovedpine og allergi, og at ergonomisk dårlige stole har ført til dårlige rygge. Det er altså fuldstændig miserabelt forhold, som eleverne ikke har reel mulighed for at ændre, fordi de netop ikke har nogen rettigheder på det her område.

Som hr. Henning Urup også er inde på, er der en utrolig stor procentdel af folkeskoleeleverne, som er udsat for mobning. Det her forslag kan netop også være med til at give den enkelte elev et ansvar for, at den her mobning hører op, og det synes jeg ville være meget givtigt.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Nu ved jeg ikke, hvordan andre har det, men egentlig havde jeg i hvert fald lidt vanskeligt ved at finde ud af, hvad hr. Urup og Venstre egentlig ville, og hvad Venstre egentlig mente.

Men jeg fik dog så meget ud af det, at Venstre nu lægger skylden over på regeringen for, at der skulle være tale om arbejdsmiljøproblemer i uddannelsesinstitutionerne, fordi, som hr. Urup sagde, regeringen stiller en lang række krav til kommunerne. Tror hr. Urup virkelig på, at hvis man forestillede sig, at regeringen ikke stillede krav til kommunerne, ville det have den konsekvens, at så eksisterede der heller ikke arbejdsmiljøproblemer udeomkring i uddannelsesinstitutionerne? Der skal jeg gerne minde om, at vi taler om andre uddannelsesinstitutioner end folkeskolen. Det er jo bredt set.

(Kort bemærkning).

Henning Urup (V):

Først til fru Malene Vestergård: Jeg gjorde faktisk det direkte modsatte. Jeg sagde, at de unge studerende skulle have sæde i de organer, hvor problemstillingerne bliver behandlet og løst, og dér skulle de have mulighed for at komme til orde. Jeg mener faktisk, at på de højere læreanstalter kan de studerende udmærket deltage i disse organer.

Jeg nævnte også, at der var problemer med indeklimaet, men jeg mener ikke, at vi kan lappe hullerne i taget ved at vedtage en lov herinde. Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig på det her område.

Ergonomisk korrekt indrettede klasseværelser, møblement, var jeg også omkring. Det har vi også forståelse for, og det ved jeg der gøres et stort stykke arbejde for. Der sker en kolossal udvikling på disse områder i øjeblikket, og jeg ved, at skolebestyrelserne sammen med lærerne er særdeles opmærksom på det problem.

Så til hr. Poul Erik Dyrlund: Jamen jeg sagde jo ikke, at det var manglende krav fra regeringen på det her område, der gjorde, at det ikke fungerede, hvis der var nogen steder, det ikke fungerede – eller de steder, hvor det ikke fungerede, skal jeg nok sige. Men det er det faktum, at regeringen pålægger kommunerne mange opgaver, som økonomisk udhuler kommunernes økonomi, der gør, at man måske på det her område ikke helt kører frem i det tempo, som man kunne gøre.

(Kort bemærkning).

Malene Vestergård (SF):

Jeg synes selvfølgelig, det er dejligt og glædeligt at høre, at Venstre ønsker, at eleverne og de studerende skal have sæde i sikkerhedsudvalgene. Det her handler altså om, at de også skal have reel indflydelse, og at de skal have stemmeret. Det eneste, der motiverer elever, er, at de får medindflydelse. Så gider de også engagere sig. Det er set på bl.a. skoler i Roskilde, hvor man rent faktisk har givet eleverne en plads i sikkerhedsudvalgene og også har givet dem stemmeret, for det er det, det handler om. Det handler om, at de får indflydelse. Så gider de engagere sig, og de gider bruge tiden på at forbedre deres eget arbejdsmiljø, og det synes jeg man burde tage til efterretning.

(Kort bemærkning).

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Til hr. Urup vil jeg sige, at jeg er da ked af, at man ikke var opmærksom på, at det her problem også var der længere tilbage i tiden, og at det formodentlig også var der, mens vi havde en borgerlig regering. Hvis man havde været opmærksom på problemet dengang, kunne man bare have skruet op for blusset. Så havde problemet ikke været der i dag.

(Kort bemærkning).

Henning Urup (V):

Jeg mener faktisk også, at det var en borgerlig regering – hvis fru Malene Vestergård har tid til at høre efter – der i sin tid indførte den nuværende universitetslov, hvor de unge faktisk fik sæde i styrelsesorganerne de pågældende steder. Altså har de egentlig reel indflydelse på, hvordan faciliteterne er indrettet på universiteterne, for nu at drage det frem.

Så til hr. Kramer Mikkelsen: Jamen der kommer jo hele tiden nye problemer til. At du løser ét problem på et tidspunkt, er jo ikke det samme som, at vi så er fri for alle problemer. Det er nye problemstillinger, f.eks. museskader. Det er jo noget, der er kommet til de seneste fem år, at vi skal til at tage stilling til, hvordan vi løser den slags. Så det er nok ikke den borgerlige regering, man kan give skylden for en stor part af det her, trods alt.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Vi mangler altså helt klart at få at vide af Venstre, om det er økonomien, der spiller ind

her, og hvilken rolle økonomien spiller, for hr. Urup sagde, at mange uddannelsesinstitutioner var i en miserabel stand. Er det sådan at forstå, at Venstre mener, at når man stiller krav til kommunerne og kommunernes økonomi er stram, så er det i orden, at man slækker på miljøet på skolerne og i uddannelsesmiljøet i øvrigt? Er det sådan, det vender hos Venstre?

(Kort bemærkning).

Henning Urup (V):

Det kan jeg sige klart nej til, men jeg har jo dog så meget økonomisk sans, at jeg ved, at man skal have kronerne for at kunne gennemføre forbedringer på de områder her. Men jeg sagde også i mit ordførerindlæg, at mange kommuner var i stand til at prioritere og havde prioriteret forkert, men at der er en del kommuner, der økonomisk ikke er i stand til at løse denne her opgave, fordi de har en dårlig økonomi.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Dette beslutningsforslag er jo en uændret genfremsættelse af et forslag fra sidste samling. Det Konservative Folkepartis holdning til forslaget er også uændret. Vi afviser det.

Med hensyn til den nærmere begrundelse for afvisningen kan jeg af hensyn til Folketingets tid nøjes med at henvise til vores ordførertale fra sidst.

Mogens Andreassen (DF):

Det er jo, som om vi kan nikke genkendende til SF's og Enhedslistens beslutningsforslag om arbejdsmiljø på uddannelsesstederne, som med små redaktionelle ændringer for fjerde gang fremsættes til behandling her i Folketinget. Man må sige, at de to partier er standhaftige, men det har de selvfølgelig også lov til at være. Men er det nu ikke, som om vi spilder tiden en lille smule, når vi på ny skal behandle et forslag om udvidelse af arbejdsmiljøloven til også at omfatte elever og studerende i uddannelsesinstitutionerne, et forslag, som allerede tre gange er blevet afvist her i Folketinget?

Undervisningsinstitutionerne har igennem en årrække været genstand for undersøgelser, som er mundet ud i, at både kommunale skoler og læreanstalter, tekniske skoler m.v. har foretaget store, omfattende tiltag for at forbedre indeklimaet og fjerne sundhedsfarlige stoffer og sikre en så lav sundhedsfare som overhovedet muligt for både personale, studerende og elever.

Generelt må det fortsat være Arbejdstilsynet, kommuner og amter, der fører tilsyn med undervisningsstederne, og det har vist sig, at der er rettet op på miljøet i en sådan grad, at en overbygning på arbejdsmiljøområdet, hvor man skal inddrage eleverne i sikkerhedsudvalgene, efter min opfattelse er unødvendig.

Dansk Folkeparti er naturligvis lydhør over for en eventuelt manglende kontrol, og hvor der er problemer, skal de selvfølgelig rettes. Jeg lagde mærke til, at arbejdsministeren bebudede, at der nu kommer noget fra regeringen i løbet af kort tid, og det vil vi jo så se på, men jeg har tillid til, at både personale og ledelse på de forskellige institutioner er opmærksomme på eventuelle miljøændringer, som kan være sundhedsskadelige.

Med den status, der foreligger i dag, mener jeg ikke, at der på nuværende tidspunkt er behov for ændringer, og derfor kan Dansk Folkeparti ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg kan da ikke forstå, at hr. Andreassen synes, at det er så underligt, at vi fortsat genfremsætter det her forslag. Vi har for første gang i år oplevet, at Socialdemokratiet faktisk er positivt indstillet over for forslaget, så det har åbenbart båret frugt, selv om de af ukendte årsager ikke vil stemme for det.

(Kort bemærkning).

Mogens Andreassen (DF):

Jamen jeg sagde, at vi er lydhøre. Hvis der er nogle problemer, skal de selvfølgelig rettes. Det står vi da ved. Og vi vil jo så gerne se, hvad regeringen kommer med.

Susanne Clemensen (CD):

CD støtter det her forslag fra SF og Enhedslisten, som skal sikre, at elever og studerende får lige så sikkert et arbejdsmiljø, som hvis de var omfattet af arbejdsmiljøloven. Det gjorde vi i øvrigt også sidste gang – dvs. i foråret 1998 – vi behandlede beslutningsforslaget. Vi synes, det er et vigtigt beslutningsforslag, og derfor er vi glade for, at Enhedslisten og SF genfremsætter det.

Vi støtter bl.a. forslaget, fordi vi må konstatere, at der fremkommer flere og flere eksempler på, hvor dårligt arbejdsmiljøet er for elever og studerende, og det får os altså til at konkludere,

dere, at de nuværende regler åbenbart ikke er gode nok.

Vi er naturligvis enige med arbejdsministeren i, at vi ikke bare kan lave en lov, som kopierer arbejdsmiljøloven med alt, hvad den nu indeholder, men sådan læser og opfatter vi heller ikke beslutningsforslaget her.

Vi vil også gerne kvittere for, at regeringen gør noget på det her område, men vi mener altså bare ikke, at det, vi allerede gør, går hurtigt nok eller er godt nok. Vi venter naturligvis i spænding og ser frem til, hvad den arbejdsgruppe, som regeringen nu har nedsat, kommer frem til i juni måned, og vi håber naturligvis, at regeringen så hurtigt som muligt vil delagtiggøre Folketingets partier i arbejdsgruppens arbejde, så vi kan komme videre på det grundlag.

Vi har jo noteret os, at der efterhånden er mange parter, bl.a. Børnerådets formand, Per Schultz, men også professor og overlæge i arbejdsmedicin, Finn Gyntelberg, der gør opmærksom på, at der er et problem her. Der er også en inspektør, har jeg læst, i Arbejdstilsynet, som mener, at der er et hul her, og at vi trænger til noget regulering på det her område. Derfor synes jeg efterhånden, at der, som jeg startede med at sige, kommer så mange eksempler på, at det her er et problem, og derfor er det vigtigt, at vi finder en løsning.

Arbejdsministeren nævner også, at der allerede bliver gjort noget. Og det gør der bestemt også. Som jeg nævnte, så synes vi bare ikke, at det går hurtigt nok.

En af de ting, som jeg har hæftet mig ved, er, at man via satspuljemidlerne har lavet nogle forsøg med arbejdsmiljø på uddannelsesinstitutioner, men sidste gang, vi diskuterede det her, sagde arbejdsministeren jo bl.a., at han ikke synes, at de her forsøg med arbejdsmiljø på uddannelsesinstitutioner skulle fortsætte i det næste halve år, for nu måtte man hellere afvente, hvad den her arbejdsgruppe kommer frem til.

Derfor synes jeg måske, at det er lidt misvisende, at man lægger så megen vægt på de her forsøg, for selvfølgelig er der forsøg i gang nu på baggrund af de midler, vi hidtil har bevilget, men der er ikke sat yderligere forsøg i gang, for vi har ikke bevilget flere midler, bl.a. på baggrund af at arbejdsministeren mente, at vi skulle vente på, hvad denne her arbejdsgruppe, som regeringen har nedsat, kommer frem til.

Derfor er grunden til, at CD vælger at støtte det her forslag, som sagt, at vi ønsker at sende et klart signal til regeringen eller et vink med en

vognstang, kan man sige, om, at vi anser det her for et meget alvorligt problem, som vi gerne vil være med til at løse.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Ja, det må jo glæde forslagsstillerne, at CD melder klart ud og siger, at de gerne vil være med. Tør man så spørge CD og fru Susanne Clemensen, når man har taget stilling til, at man godt vil støtte det, hvad det eksempelvis er for en lovgivning, man tænker på, og også om man eventuelt er parat til at sørge for, at den økonomiske side af sagen er i orden. Og har CD gjort sig nogle overvejelser om, hvilken størrelsesorden det her kan løbe op i sådan rent økonomisk? Det er jo nogle af de ting, som vi andre godt vil have afklaret, inden vi siger ja. Det har CD åbenbart afklaret, så jeg vil da gerne høre, hvad det er, man er nået frem til.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Til hr. Bjarne Laustsen vil jeg gerne sige: CD har ikke i detaljer lagt sig fast på, hvad det er for en arbejdsmiljølovgivning, vi ønsker, der skal gælde for elever og studerende. Men vi ønsker, at der skal være nogle regler for elever og studerende på det her område, og det mener vi ikke der er. F.eks. borde og stole er jo et område, hvor man må sige, at eleverne ikke er omfattet af den gældende arbejdsmiljølov, og det er jo et vigtigt problem. Så her er i hvert fald én ting.

For så vidt angår økonomien, er vi da enige i, at det her sikkert er dyrt, men det må vi jo så snakke om. Det er i øvrigt et beslutningsforslag, vi debatterer i dag. Det er jo ikke et lovforslag, hvor vi kender de nærmere økonomiske detaljer osv. Vi må naturligvis diskutere og drøfte, hvordan vi finder pengene.

Det, som jeg også nævnte sidste gang, vi drøftede det her beslutningsforslag, var, at man måske kunne sige: Hvad er de vigtigste arbejdsmiljøproblemer for elever og studerende og så starte dér og så ligesom er, at i løbet af måske 5-10 år har vi stykket en arbejdsmiljølov sammen for elever og studerende.

Når man kan gøre det i Sverige, kan vi vel også finde ud af det herhjemme.

Anders Samuelson (RV):

I Det Radikale Venstre ønsker vi som alle andre også, at elever og studerende har sunde fysiske

rammer at lære i. På den anden side er vi enige med arbejdsministeren i, at området allerede i stort omfang er dækket af flere myndigheders regulering, og vi ønsker ikke mere regulering blot for reguleringens skyld.

En eventuel ny lovgivning på dette område skal derfor have et klart, nyt formål, som vel at mærke ikke er dækket i forvejen, før vi kan støtte den. Vi må vide, hvad vores tiltag skal rettes mod, og om der reelt er et behov for en sådan indsats. Uden en sådan viden kan vi ikke i tilstrækkelig grad supplere den eksisterende arbejdsmiljølovgivning, så den imødekommer de problemer, som måtte findes rundt om på landets skoler og læreanstalter.

Derfor hilser vi arbejdsministerens og undervisningsministerens initiativ om nedsættelse af en tværministeriel arbejdsgruppe, der skal vurdere indsatsen på området, meget velkommen. Det vil give et ordentligt udgangspunkt for at lave en målrettet indsats på de relevante områder.

På den baggrund kan Det Radikale Venstre ikke tilslutte sig beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg vil gerne spørge hr. Samuelsen om netop det, at man udvider arbejdsmiljøloven – altså netop det, at man lader elever og studerende være omhandlet af arbejdsmiljølovgivningen eller lignende lovgivning i deres teoretiske undervisning – ikke netop er det, der er pointen. I øjeblikket ligger kun den praktiske del af deres undervisning inden for arbejdsmiljølovgivningens udvidede område. Det er netop dér, jeg synes pointen er. Jeg vil gerne høre, om du ikke mener, at det er en pointe i sig selv.

Formanden:

Man taler ikke direkte til hinanden i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Det er korrekt, at der er en pointe i, at det er et godt eksempel på, at der er eksisterende regler i dag, som dækker området. Derfor skal vi have den afklaring, som arbejdsministeren og undervisningsministeren også lægger op til, af det fulde område, så vi kan se, hvor det er, der eventuelt skulle være huller, for at vi på baggrund af det kan tage de eventuelle initiativer,

der så skal til. Men det skal netop være på baggrund af den afklaring.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Enhedslisten og SF opfordrer, som I sikkert kan regne ud, salen til at stemme for det foreliggende forslag. Forslaget skal sikre, at elever og studerende får et lige så sikkert arbejdsmiljø, som den arbejdende del af befolkningen har med den nuværende lovgivning.

Det handler om elever og studerende, der i 10-20 år af deres liv både på kort og lang sigt arbejder under uholdbare betingelser. Der klages over dårlige toiletforhold, overfyldte klasselokaler og auditorier, dårlig belysning, elendige stole og borde, fugt og træk.

I maj 1995 blev der nedsat en arbejdsgruppe, der ligner den nuværende arbejdsgruppe til foreksling, der først i 1996 kom med en rapport på området. Arbejdsgruppen konkluderede bl.a. i deres rapport, at »elever og studerende kan være udsat for en række risikofaktorer i forbindelse med skolegang og uddannelsesforløb, og at disse risikofaktorer kan påvirke elever og studerendes sikkerhed og sundhed.«

Som konkrete eksempler fra rapporten kan nævnes, at »de mest fremherskende symptomer synes ifølge besvarelserne at være træthed og tunghedsfølelse i hoved samt hovedpine. Herefter led godt 1/3 af smerter i nakken og skuldre og godt 1/3 af koncentrationsbesvær.«

Og det præciseres faktisk i rapporten, jeg citerer igen: »Kredsen fandt det sandsynligt, at elevernes problemer kunne skyldes indeklimaet eller andre forhold med tilknytning til inventar og bygningens indretning.«

Et andet væsentligt eksempel fra rapporten lyder som følger, og jeg citerer igen: »Således angiver flere kredse, at de studerendes arbejde med stoffer og materialer indebærer en sundhedsmæssig risiko, fordi ventilationsforholdene ikke er i orden. Det vil sige, at stinkskabene har ikke den nødvendige effekt, oplæring foregår ikke under afsug, eller der er ikke etableret anden form for procesventilation.«

Det var altså inden for det område, der i forvejen er omhandlet af lovgivningen. Det er åbenbart ikke tilstrækkeligt.

Med de eksempler, jeg nu har kortlagt, skulle det ligge klart, at der er tale om et udtalt behov for at være dækket af arbejdsmiljølovgivningen eller lignende lovgivning i både den teoretiske og den praktiske del af undervisningen. De to ting kan ikke skilles ad.

Vi har igennem de seneste 10 år gentagne gange været vidner til, at elev- og studenterorganisationer i Danmark har mobiliseret bredt på et krav om forholdene for arbejdsmiljø, og det er faktisk ikke helt uden grund. Det blev tidligere nævnt, at Sverige har lovgivning på det her område, og det er sådan, at elever og studerende har været omfattet af arbejdsmiljølovgivning i Sverige siden 1990. Det har medført et fald i antallet af arbejdsulykker fra 1.600 i 1990 til 138 i 1995. Det har altså medført et fald i antallet af arbejdsulykker fra 1.600 til 138 i 1995.

Tallene i sig selv burde faktisk være et åbenlyst incitament til at følge Sveriges gode eksempel og desuden langt om længe honorere de elev- og studenterorganisationer i Danmark, som længe har fremsat det krav.

Elever og studerende i Danmark har ikke mulighed for at kontakte Arbejdstilsynet, selv om der er åbenlyse arbejdsmiljøproblemer. De er i stedet for henvist til en jungle af bestemmelser, og i sidste ende i grelle tilfælde kan de så henvende sig til embedslægen, som kun har mulighed for at henstille og vejlede skoler og institutioner, men som faktisk ikke har nogen som helst mulighed for at pålægge skoleejer en forbedring af forholdene.

Den eneste rigtige løsning, når det gælder skoler og andre uddannelsesinstitutioner, er altså at lade elever og studerende komme ind under arbejdsmiljølovens generelle bestemmelser. Vi har i forvejen et velfungerende arbejdsmiljøsystem, og det synes mest logisk at indplacere det under en eller anden form i det her system. Det betyder nemlig også, at elever og studerende aktivt inddrages i bestræbelserne for et bedre arbejdsmiljø, og det er selvfølgelig både til gavn for deres konkrete situation og til gavn for det arbejdsmiljøarbejde, der skal lægges, når de kommer ud på arbejdsmarkedet. Man kan altså sige, at der ligger et væsentligt opdragende aspekt i at lade elever og studerende skulle tage stilling til deres arbejdsmiljøsituation.

Det kan så undre, at Socialdemokratiet ikke vil stemme for, når de konstant går op og kritiserer Venstre, men det kan jo faktisk lyde lidt, som om Socialdemokratiet alligevel lader økonomien råde, når de skal stemme for eller imod det her forslag.

Igen: Enhedslisten og SF opfordrer alle til endelig at stemme for det her forslag, der efterhånden har været oppe nogle gange.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Ja, så fik den alt, hvad den kunne trække fra Enhedslisten, og lidt til: Kulde, træk, toiletforhold, indeklima, borde og stole. Det er forhold, som man siger allerede er omfattet af lovgivningen, og lovgivningen virker ikke, og så vil man have mere lovgivning. Men hvad er det egentlig for en lovgivning, Enhedslisten efterlyser, når det kommer til stykket?

Og på baggrund af det forslag, der ligger i B 101, og den ordførertale, der blev holdt, kunne jeg egentlig godt tænke mig at spørge Enhedslisten: Står man egentlig bag ved B 101? Der siger man jo, at man ønsker en lovgivning, som om de var omfattet af arbejdsmiljøloven. Jeg skulle høre meget dårligt og meget forkeret, hvis det ikke var Enhedslistens ordfører, der sagde, at man skulle være omfattet af arbejdsmiljøloven. Det vil jeg så gerne have bekræftet eller have at vide, om det var en fejl, for ellers ser det ud, som om der her er en deling af forslaget, og det vil jeg så også gerne have bekræftet.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

For det første vil jeg sige, at vi selvfølgelig bager op om et forslag, vi selv har været med til at stille. Det er klart. Det, jeg sagde, var, at eleverne skulle omfattes af arbejdsmiljølovgivningen eller lignende.

Jeg vil igen gerne tage fat i de tal, der ligger fra Sverige. Der er de gået ind under de generelle arbejdsmiljøbestemmelser, og derfor synes jeg, det skulle være ret åbenlyst, at det var den slags forhold, man forsøgte at efterligne. Det behøver naturligvis ikke være præcis i den form. Man behøver heller ikke at kalde det arbejdsmiljølovgivning, hvis det strider så meget mod Socialdemokratiets ønsker.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg bliver jo nødt til at prøve en gang til, fordi hvad præcis er det for en lovgivning, Enhedslisten forestiller sig, når fru Rosenkrantz-Theil ikke kan sige noget om, hvad det er for en lignende ordning, og når man siger, jamen det behøver ikke at være arbejdsmiljøloven nu? O.k. så fik vi rettet det. Nu skal det bare være en lignende ordning. Hvad er det så for en ordning, og hvor skal den eventuelt være forankret?

Jeg har på mit partis vegne sagt, at hvis vi skal gå videre, og der kan dokumenteres, at der er nogle problemsæt, som ikke kan løses via det eksisterende regelsæt, så er vi meget parat til at drøfte de forhold her, og vi har givet anvisninger på, hvor vi mener, at lovgivningen eventuelt skulle være forankret. Men vi siger også i det, vi her har lagt frem, at vi ikke kan se nogen grund til, at det decideret bliver puttet ind under arbejdsmiljølovgivningen, men foreslår en lovgivning, der eventuelt kunne ligge oven hos undervisningsministeren og være forankret dér, sådan at det ligger under undervisningsministerens ressort.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg håber, at det udvalgsarbejde, som regeringen har sat i gang, vil pege på mangler, hvis der er tale om mangler. Fordi når man hører fru Rosenkrantz-Theils ordførelse, så peger man jo på en lang række områder, som er lovreguleret i forvejen.

Så vidt jeg ved, er der regler for, hvor mange der må være i en klasse eller i et lokale i det hele taget. Der er også regler for fugt og træk. Der er også regler for spørgsmålet omkring indeklimaproblemer, og det er også min opfattelse i modsætning til fru Rosenkrantz-Theil, at det rent faktisk er sådan, at embedslægen kan gribe ind, hvis der er tale om decideret sundhedsskadelige forhold. Og endelig peger man jo på ventilation og stinkskabe, som også er reguleret, og som Arbejdstilsynet jo har været ude at give påbud om i uddannelsesinstitutionerne. Hvad er det, man vil? Hvad er det, man vil yderligere, end at Arbejdstilsynet kan komme ud og give påbud?

(Kort bemærkning).

Malene Vestergård (SF):

I forhold til det, hr. Poul Erik Dyrland sagde, vil jeg gerne spørge fru Pernille Rosenkrantz-Theil, om ikke det er rigtigt netop som hr. Poul Erik Dyrland siger, at det netop er embedslægen, som har ansvaret for elever og studerendes arbejdsmiljø. Og er det netop ikke på tide, at det her ansvar for arbejdsmiljøet bliver lagt ud til dem, som rent faktisk lider under de her miserable forhold, netop elever og studerende, så de kan få et ansvar og selv få lov at få nogle rettigheder til at få lavet om på de her ting?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg erklærer mig fuldstændig enig i det, fru Vestergård sagde, og jeg vil så desuden sige, at der selvfølgelig er tale om en anden form for lovgivning, og at der er brug for en tilpasning til lovgivningen, når der ikke er tale om ansættelsesforhold for elever og studerende i modsætning til på arbejdsmarkedet. Så det er klart, at lovgivningen skal tilpasses.

Men det, der står i forslaget, er, at eleverne skal sikres forhold, der ligner eller er de samme, som hvis de hørte under en del af arbejdsmiljølovgivningen. Det her er ikke et lovforslag, som betyder, at de kommer ind under arbejdsmiljølovgivningen. Det er en henstilling til, at man sikrer dem lige vilkår med den arbejdende del af befolkningen.

Jeg synes stadig væk ikke, Socialdemokratiet har sagt noget som helst, der strider imod dette beslutningsforslag. Det eneste, de taler imod, er en lovgivning, som endnu ikke er fremlagt og som højst sandsynligt ikke bliver det. Så jeg forstår stadig ikke Socialdemokratiets holdning.

Christian Jensen (FP):

Det her forslag, som jo er en genfremsættelse og i øvrigt en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 33 fra folketingsåret 1997-1998, har i øvrigt været fremsat tidligere af andre partier, ja, endda op til flere gange. Går man tilbage og studerer de forudgående forhandlinger, erfarer man, at forslaget ikke ved nogen af de tidligere forhandlinger har kunnet opnå en særlig stor tilslutning. Og debatten i dag afslører jo også, at det samme er tilfældet med forslaget, som det foreligger i dag.

Der er vel ingen, der ikke ønsker gode arbejdsforhold for elever og studerende. Selvfølgelig er alle tilhængere af et godt arbejdsmiljø, også på vores læreanstalter og for de studerende.

Vi finder ikke, at arbejdsmiljølovgivningen skal finde anvendelse på skoler og på uddannelsesområdet. Arbejdsmiljølovgivningen og arbejdsbeskyttelseslovgivningen finder netop sin anvendelse, og det med rette, dér, hvor der er tale om et arbejde og et arbejdsforhold mellem en arbejdsgiver og en arbejdstager, netop for at tage højde for og beskytte mod de forhold, der netop opstår på en arbejdsplads med farlige maskiner og deslige.

Disse forhold er ikke normale for elever eller studerende; derfor skal arbejdsmiljøloven ikke

udvides til at omfatte disse områder. Der skal dog ikke efterlades et eneste gran af tvivl om, at Fremskridtspartiet også ønsker de allerbedste miljøforhold og arbejdsbetingelser for vores unge under uddannelse. Hvem vil dog ikke ønske det?

Fremskridtspartiet finder, at de tilsyn, der i dag er på området, og ledelsen på institutionerne – uddannelsesstederne – er tiltrækkelig til at sikre betryggende forhold for de studerende. Fremskridtspartiet kan derfor ikke støtte forslaget.

Ole M. Nielsen (KRF):

I Kristeligt Folkeparti er vi positive over for dette forslag, ligesom vi var, da det tilsvarende forslag var til behandling for et lille års tid siden. Når det er sagt, må jeg nok sige, at jeg måske synes, det er lidt utidigt at komme med det nu, da man jo ved, at der er et udvalgsarbejde i gang, som skal give et resultat i juni måned, og da det, selv om det her beslutningsforslag skulle samle flertal, hvad det jo ikke gør, ikke kan nå at udmønte sig i et lovinitiativ i den samling her.

Men o.k. Det er jo forholdsvis nemt at lave et beslutningsforslag, og især da når det er et, der er magen til dem, man har lavet før; men principielt støtter vi forslaget med en række bemærkninger. Det er ganske væsentligt for os, at det hedder »som om«, at det ikke er arbejdsmiljølovgivningen. Vi mener faktisk, at når der skal laves noget ved det her, så hører det hjemme under Undervisningsministeriet for ikke at få noget blandet sammen, som ikke hører sammen.

Noget helt andet er, at jeg ikke kan forstå, hvorfor man ikke lige så godt kan tage børnehaver med også. Og det siger jeg ikke for at være vittig, det mener jeg faktisk er ganske aktuelt. Og så vil jeg sige, at når så vi skal til at lave noget, skal vi også passe på ikke at bombe kommunernes økonomi i stykker, for det er helt klart, at der er blevet forsømt på det her område i mange, mange år.

Nu tager jeg mig så i denne her sag især af folkeskolerne og børnehaverne. Jeg synes faktisk, at der i mange kommuner, mange institutioner, er tale om en nedslidning og en dårlig vedligeholdelse, et miljø, som vi ikke kan være bekendt, og som jeg faktisk ikke fatter, at lærerne og pædagogerne finder sig i, for de er jo undergivet arbejdsmiljølovgivningen. Det er helt

sikkert, at der vil kunne rejses indsigelse nogle steder.

Jeg fatter faktisk heller ikke, at de her travle karriereforældre vil aflevere deres børn i mange af de skoler og institutioner om morgenen, som de afleverer dem i. Og at de her velbjærgede bedsteforældre, som jo hjælper til med at aflevere børnene, inden de kører på golfbanen, vil være bekendt at aflevere deres børn.

Men selvfølgelig er det da godt, at børnene fra de velplejede hjem får at se, hvordan den virkelige verden ser ud; det er der rig lejlighed til i mange af institutionerne, hvor der er tale om dårlig oprydning, dårlig vedligeholdelse, på alle måder elendighed.

Og det får mig så til at tænke på, at der jo virkelig er potentiale til at få aktiveret nogle mennesker, alle dem vi døjer med at få aktiveret i meningsfyldte job; der er virkelig gode muligheder i de institutioner her.

Hvorfor ser vi ikke at få gjort noget ved det? Hvorfor vil de her bedsteforældre, der går på efterløn, være bekendt at aflevere deres gode børnebørn, inden de går hen og hygger sig med noget andet, i stedet for at hjælpe til med at lave de her institutioner i stand? Det er et spørgsmål om, at vi prioriterer på en fuldstændig tåbelig måde i vores samfund.

Det er derfor, vi egentlig støtter det beslutningsforslag her. Og det risikerer vi nok ikke en hel masse ved, kan jeg forstå, for det får jo ikke flertal.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg kan forstå på hr. Ole M. Nielsen, at problemerne kunne løses, hvis man fulgte Kristeligt Folkepartis veje og anvisninger, netop hjemmeopasning og måske endda også hjemmeundervisning. Så ville der jo ikke være nogen problemer, så er det jo forældrenes ansvar, det hele, og så var den jo skudt til hjørnespark, eller hvor den nu er henne.

Jeg forstår så også, at vi er nogenlunde på bølgelængde med hensyn til, at en eventuel lovgivning skal ligge i Undervisningsministeriet. Men der er også spørgsmålet omkring økonomien. Fordi jeg synes bare, det ville være forkert at sige til de unge mennesker her, at de kan få den og den lovgivning og de og de regelsæt. Hvis der ikke eventuelt bliver fulgt op med økonomi, når vi engang måtte se et kommende lovforslag, og hvis det eksempelvis

udmønter sig i x antal milliarder kroner, hvor står Kristeligt Folkeparti så?

Så vil jeg også gerne sige, at mig bekendt er det sådan, at arbejdsgruppen, som er nedsat tværministerielt, også skal se på daginstitutionsområdet.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det sidste vidste jeg ikke, at den gruppe også så på daginstitutionerne; det synes jeg er meget rimeligt.

Hjemmeundervisning går vi dog ikke ind for undtagen sådan i nødsfald. Men det kunne måske blive så ringe på institutionsområdet, at det er nødvendigt.

Vi går derimod ind for de frie skoler, og det er jo en kendsgerning, at dér er standarden jo reelt bedre end i kommuneskolerne. Og det tror jeg ikke er, fordi de frie skoler har bedre økonomiske vilkår. Det er, fordi der er et andet engagement bagved, og der er en større ansvarlighed, nemlig fra forældrene. Og som før sagt, så forstår jeg faktisk ikke rigtigt, at forældrene vil finde sig i det i folkeskolen.

Men altså, vi vil jo hellere have til os selv, end vi vil investere i noget og endda investere i noget for det bedste vi har, vores børn. Det er det, jeg benytter lejligheden til at undre mig en lille smule over.

Nej, jeg sagde jo, at vi ikke ville være med til at slå kommunernes økonomi i stykker på det her. Det er klart, at der skal være en passende årrække til at få rettet op på det her, og der er ganske meget at rette op på; det er der ingen tvivl om.

Så hvordan det skal udformes, ved jeg ikke, og jeg brugte også udtrykket »at rette opmærksomhed mod det her«. Det kan jo være, at det er noget, der skal indgå f.eks. i en aftale mellem staten og kommunerne i en finanslovaftale; det kunne jo sagtens ske, at det var noget i den retning.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Hr. Ole M. Nielsen brugte udtrykket i sin ordførertale, at det var uforståeligt, at de der karrierestressede forældre i det hele taget ville aflevere deres børn i nogle af de der undervisningsinstitutioner.

Det får mig egentlig til at spørge hr. Ole M. Nielsen, om hr. Ole M. Nielsen kan give en forklaring på, hvorfor lærerne er i den situation, at

de finder sig i det der dårlige arbejdsmiljø, som jo alle taler om, kan jeg høre, ude i skolerne: indeklima, fugtproblemer, dårlig udluftning, dårlig ventilation osv.? Lærerne er jo omfattet af arbejdsmiljøloven, så vidt jeg ved. Det kunne være, vi kunne få en forklaring på det fra hr. Ole M. Niensens side. Hvorfor finder lærerne sig i det her?

Jeg ved det ikke. Nu spørger jeg med et stort spørgsmålstegn: Er det fordi, at det måske ikke ser så galt ud, som man egentlig vil gøre det til? Jeg ved det ikke. Men det kan være, jeg kan få en forklaring fra hr. Ole M. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Når hr. Poul Erik Dyrlund siger, at det måske slet ikke ser så galt ud, som jeg og andre gør det til, så vil jeg sige, at der er meget stor forskel på det.

Det er helt klart, at der er utrolig stor forskel på det, men jeg kan ikke give nogen forklaring på, hvorfor man finder sig i det. Men jeg kunne måske tillade mig den frække bemærkning, at det jo kunne være, fordi lærerne ikke er der nær så længe som eleverne. De har jo ikke så lang arbejdstid som eleverne.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne, fru Malene Vestergård.

Malene Vestergård (SF):

Når jeg nu skal slutte af her i dag, vil jeg først sige, at jeg faktisk synes, det har været en rigtig god debat, og at jeg synes, det er dejligt at høre, at alle er interesserede i, at elever og studerende skal have ordentlige vilkår på uddannelsesinstitutionerne og skolerne. Og så vil jeg gerne takke CD og Kristeligt Folkeparti for, at de støtter forslaget.

Så vil jeg godt sige til de andre partier, at jeg faktisk synes, det er en anelse hyklerisk, når man på den måde står heroppe og taler om, hvor meget man ønsker at gøre for arbejdsmiljøet på uddannelsesinstitutionerne, men så, når der kommer et konkret forslag, ikke vil være med til at gøre noget og så skyder det ind under – sådan som jeg har forstået det – at man egentlig har misforstået det forslag, vi har fremsat, og mener, at det netop ikke handler om, at de studerende præcis skal omfattes af arbejdsmiljøloven.

Når der opstår bevægelser som Nu er det nok-bevægelsen og der er den massive pressekædning, der har været af netop det her område, synes jeg, det er et tegn fra befolkningen, som de politiske partier ikke bare kan slå hen og lade være usagt. Jeg synes, man er nødt til at tage det alvorligt og gøre noget.

Og så synes jeg faktisk, det er meget interessant, at Socialdemokratiet inddrog økonomien i spørgsmålet, da hr. Bjarne Laustsen henvendte sig til fru Susanne Clemensen, for hvis det her virkelig handler om økonomi – det har ellers ikke været inddraget i diskussionen – så falder argumentet for, at vi skal vente med at gøre noget på det her område, indtil rapporten kommer, jo lidt til jorden, for hvis det handler om økonomi, er det jo en helt anden diskussion, vi skal tage, for så handler det jo ikke kun om, hvad vi vil gøre for de elever, så handler det også om, hvor meget vi vil sætte af til dem.

Og det virker lidt mystisk – som fru Rosenkrantz-Theil også var inde på – at Socialdemokratiet først afviser at stemme for det her forslag og så bagefter kritiserer Venstre for den manglende vilje til at gøre noget, men det må jeg så opfatte lidt, som om der virkelig er et eller andet på vej, som vi kan bruge til noget. Så må vi jo vente og se, hvad det er, der kommer.

Det er i alle tilfælde helt sikkert, at SF og Enhedslisten vil følge det her meget tæt, for der er altså tale om et forslag, som omhandler nogle helt basale rettigheder, som vi mener, at elever og studerende skal have, fordi vi mener, at det er helt essentielt, at elever og studerende har krav på medindflydelse og krav på nogle ordentlige arbejdsvilkår.

Til slut vil jeg godt sige til Kristeligt Folkeparti, at jeg rent faktisk ikke synes, det er omsonst, at vi fremsætter det her forslag, for jeg synes, det er tydeligt at se i den diskussion, der har været i dag, at det pres, som SF og Enhedslisten har lagt på regeringen og Socialdemokratiet, giver en vis opblødning i forhold til, hvordan de før har kigget på det her forslag, og det synes jeg faktisk er dejligt at se, og nu håber jeg bare, at der kommer noget konkret ud af det, når den næste rapport, der bliver lavet, kommer.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Fru Malene Vestergård siger, at det er hykleri, når vi ikke kan støtte forslaget, men det er jo netop ikke et konkret forslag; det er jo bare to

linjer, som ikke siger ret meget andet, end at der skal være en eller anden lovgivning.

Jeg har forsøgt her i dag at få en afklaring fra de partier, som har været positive over for forslaget: Hvor står man henne, hvad er det, man vil, og hvordan stiller man sig til økonomien, hvis der eventuelt er meget økonomi i det her?

Det har vi så fået forskellige svar på, men det korte af det lange er, at vi må se, hvad der konkret kommer ud af udredningsarbejdet.

For os er det ikke økonomien, der er problemet i det her, overhovedet ikke. Vi synes bare ikke – og det synes jeg er lidt af hulheden i det, fru Malene Vestergård var oppe at sige her, og det er det, der hedder populisme – at fordi en sag er politisk, skal man bare lave lovgivning for lovgivningens skyld. Man skal lave den, fordi det har en reel betydning.

Vi har gang på gang prøvet at spørge, hvad det er, man ikke kan i det allerede eksisterende regelsæt, og det har vi ikke fået en hel masse at vide om, og derfor kan jeg sige, at vi skal nok melde ud, når udredningsarbejdet ligger klart.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg synes, jeg kunne forstå på SF's ordfører, at fordi det har været omtalt i pressen, og fordi der lavet en forening, der hedder Nu er det nok!, er det for SF begrundelse nok for at lave lovgivning.

Jeg vil gerne have afkræftet, at det er den måde, SF arbejder på generelt, for hvis det er det, får vi i hvert fald et problem med, om vi kan få skatten hævet tilstrækkelig højt til, at vi kan følge med herindefra.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg vil gerne understrege, at fra Socialdemokratiets side har vi jo netop ikke har afvist at gøre noget, hvis udvalgsarbejdet afslører, at der er behov for, at der skal gøres noget. Det er helt klart, at det har vi ikke.

Og nu har jeg deltaget i denne her debat indtil flere gange her i Folketinget, og jeg synes ikke, der er noget nyt i det, der bliver fremført fra forslagsstillernes side. Jeg synes stadig væk, man har et forklaringsproblem, for man vil have regulering og man vil have regler på områder, som er regulerede, og hvor der er regler, og som enten på den ene eller på den anden måde er omfattet af de bestemmelser, der eksisterer, enten direkte eller indirekte.

Vi har aldrig nogen sinde kunnet få et svar fra forslagsstillernes side på, hvad det er, der ligger til grund for, at man vil have regulering på et område, som enten direkte eller indirekte allerede er reguleret.

(Kort bemærkning).

Malene Vestergård (SF):

Først vil jeg godt lige sige til hr. Bjarne Laustsen, at det forslag, som vi har fremsat, rent faktisk har en reel betydning og rent faktisk gør en forskel. Og dér kan jeg igen henvise til det, som man kan se der er sket i Sverige, efter at elever og studerende kom ind under arbejdsmiljølovgivningen. Dér er virkelig sket nogle ting.

Og med hensyn til det, hr. Anders Samuelsen sagde om populisme, vil jeg godt lige sige, at det her er et forslag, som SF og Enhedslisten har fremsat mange gange, også længe før det kom frem i pressen. Jeg synes bare, at det, at befolkningen nu bakker det her forslag så kraftigt op, er en bekræftelse af, at det virkelig står grelt til på det her område.

Og så vil jeg også henvise til, at det faktisk også er et forslag, som både Børnerådet og det råd, som er nedsat for at modvirke mobning, anbefaler, fordi de mener, at det rent faktisk kan være med til at løse de her problemer, og det synes jeg ikke man som politiker bare kan se bort fra.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 108:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af etnisk ligestilling på det danske arbejdsmarked.

Af Pernille Frahm (SF) m.fl.

(Fremsat 25/3 99).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Det er et utrolig vigtigt spørgsmål, der skal diskuteres under dette punkt på dagsordenen.

Etnisk ligestilling på det danske arbejdsmarked burde være en selvfølge. Hvis vi vil medvirke til at sikre vores socialt stabile og demokratiske velfærdssamfund, skal vi i fællesskab sikre den etniske ligestilling på arbejdsmarkedet. Det burde alle kunne se en fælles interesse i. Marginalisering, det, at nogen holdes udenfor, er ikke acceptabelt, og det gælder i øvrigt ikke kun nye danskere.

Spørgsmålet om etnisk ligestilling optager regeringen meget. Det indgår i regeringsgrundlaget, at der skal arbejdes hårdt for, at både private og offentlige arbejdsgivere har et ansvar for at sikre ansættelse af nye danskere på lige fod med andre.

Beslutningsforslaget indeholder fire elementer, som jeg vil kommentere.

For det første spørgsmålet om lovgivning om kønsligestilling og etnisk ligestilling:

Loven om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet blev vedtaget i 1996. Formålet med loven var på arbejdsmarkedet at gennemføre ILO-konventionen om forskelsbehandlingen og FN's racediskriminationskonvention. Loven har nu været gældende i 3 år, og det er faktisk ikke særlig lang tid.

Lovgivningen kan være med til at skubbe på, men kan ikke gøre det alene, for etnisk ligestilling handler i meget høj grad om holdninger. Det handler om arbejdsgiveres holdninger, kollegers holdninger, kunders og klienters holdninger. Derfor har det selvfølgelig også stor betydning, at arbejdsmarkedets parter er kommet mere og mere på banen.

Folketingets vedtagelse af forskelsbehandlingsloven har klart været en medvirkende fak-